

คู่มือ

โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

1. ความเชื่อมโยง

- แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

ประเด็น : การเกษตร

เป้าหมาย : ผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตรเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด : อัตราผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตร เพิ่มขึ้น ร้อยละ 1.2 ในปี 2565

- แผนย่อย : การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

เป้าหมายระดับแผนย่อย : ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยปรับตัวสูงขึ้น

ตัวชี้วัดระดับแผนย่อย : มูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 10

2. หลักการและเหตุผล

การผลิตสินค้าเกษตรหลายชนิดของประเทศไทยยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากเกษตรกรส่วนหนึ่งนำพื้นที่ที่มีความเหมาะสมน้อย/ไม่เหมาะสม มาใช้เพื่อปลูกพืช ส่งผลให้ประสิทธิภาพการผลิตโดยเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ต่ำ มีต้นทุนการผลิตสูง และในหลายสินค้าผลผลิตสินค้าเกษตรมากเกินความต้องการ ประสพภาวะราคาตกต่ำเกิดภาวะด้านงบประมาณให้กับภาครัฐที่ต้องเข้าไปช่วยเหลือแทรกแซงราคาการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เป็นแนวคิดที่ดำเนินการภายใต้นโยบายของรัฐบาลในการจัดการและใช้ประโยชน์ที่ดินของประเทศเพื่อประโยชน์สูงสุด ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ประกาศเขตเหมาะสมสำหรับการผลิตแล้ว ได้แก่ ด้านพืช ประกอบด้วย ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน ลำไย สับปะรดโรงงาน เงาะ ทุเรียน มังคุด กาแฟ มะพร้าว ด้านปศุสัตว์ ประกอบด้วย ไก่เนื้อ ไก่ไข่ สุนัข โคเนื้อ สุกร ไก่เนื้อ ไก่ไข่ และด้านประมง ประกอบด้วย กุ้ง ปลานิล ปลาน้ำจืด โดยในการประกาศเขตเหมาะสมการผลิต คำนึงถึงปัจจัยธรรมชาติที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ดิน น้ำ อากาศ แสงแดด ความชื้นสัมพัทธ์ (Land Suitability) และระดับความต้องการของพืช (Crop Requirement) การผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบัน (Existing Land Use) หรือเงื่อนไขสำหรับการผลิตอื่น ๆ เช่น เป็นพื้นที่ปลอดโรค เป็นต้น ซึ่งในการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม นอกจากคำนึงถึงเขตการผลิตที่เหมาะสมแล้ว ยังต้องพิจารณาประเด็นที่เกี่ยวข้อง คือ การปรับรูปแบบการผลิตในเขตเหมาะสมน้อยและไม่เหมาะสม เพื่อสร้างมาตรฐานสินค้าและลดต้นทุนด้วยการจัดการระบบขนส่งสินค้า (Logistic) เป็นต้น โดยเมื่อมีการประกาศเขตเหมาะสมสำหรับการผลิตแล้ว ต้องถือว่าพื้นที่นั้นคือยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการผลิต ซึ่งระดับพื้นที่จังหวัดต้องพิจารณาใช้พื้นที่ที่มีความเหมาะสมเป็นยุทธศาสตร์การผลิตด้านการเกษตร โดยใช้การตลาดเป็นตัวชี้้นำในการส่งเสริมการผลิต ซึ่งตั้งเป้าหมายว่าผลิตออกมาแล้วต้องขายได้ในราคาที่เกษตรกรอยู่ได้ และมีเจ้าหน้าที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้ให้คำแนะนำและประสานงานกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องภายในพื้นที่ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรมโดยมีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ซึ่งเป็นศูนย์ระดับชุมชนที่จัดตั้งขึ้นโดยใช้หลักการของโชนิงร่วมกับความต้องการของเกษตรกร เป็นแหล่งศึกษาและเรียนรู้ของเกษตรกรและประชาชนที่สนใจในด้านการเกษตรจากสถานที่จริง เรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ทำอาชีพการเกษตรและประสบความสำเร็จ เน้นการผลิตที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ ลดต้นทุนการผลิต พร้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อให้เกษตรกรวางแผนการผลิตและทำการผลิตสินค้าเกษตรได้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ตามเขตความเหมาะสมสำหรับปลูกพืช และปัจจัยทางเศรษฐกิจอื่น ๆ

3.2 เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากการปรับเปลี่ยนการผลิต

4. เป้าหมายการดำเนินโครงการ

เกษตรกรที่มีการผลิตสินค้าเกษตรหรือปลูกพืชตามหลักของการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม โดยปรับเปลี่ยนชนิดพืชในเขตไม่เหมาะสมและเพิ่มประสิทธิภาพในเขตที่เหมาะสม

5. พื้นที่ดำเนินการ (ร่าง)

ลำดับ	อำเภอ	เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ (ไร่)
1	เมืองสุกุล	1	3
2	ควนโดน	2	6
3	ควนกาหลง	1	3
4	ท่าแพ	1	3
5	ละงู	1	3
6	ทุ่งหว้า	1	3
7	มะนัง	3	9
รวม		10	30

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

6.1 จัดสัมมนาเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

- สัมมนาชี้แจงทำความเข้าใจโครงการ แนวทางการขับเคลื่อนนโยบาย และวิธีปฏิบัติเพื่อการขับเคลื่อนการดำเนินโครงการเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

6.2 ทบทวน ปรับปรุง เพิ่มเติมข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญ

- ขับเคลื่อนการใช้แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) เพื่อพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ในการใช้แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ในการส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจ ในการปรับเปลี่ยนการผลิตพืชตามแผนที่ Agri-Map

6.3 ส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตพืชที่เหมาะสมตามแผนที่ Agri-Map

- อบรมให้ความรู้ และศึกษาดูงานการปลูกพืชทางเลือกใหม่ โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ จัดกระบวนการเรียนรู้การผลิตพืชเศรษฐกิจระดับอำเภอตามเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น อบรม นำเกษตรกรศึกษาดูงานการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตลดต้นทุนการผลิต การปรับเปลี่ยนชนิดพืช และการจัดทำไร่นาสวนผสม (จังหวัดดำเนินการ)

- สนับสนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็นในการปรับเปลี่ยนการผลิตพืชชนิดใหม่ที่เหมาะสมให้กับเกษตรกรในเขตพื้นที่ไม่เหมาะสมตามแผนที่ Agri-Map สำหรับเป็นต้นแบบในการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตร (อำเภอดำเนินการ)

6.4 สนับสนุนการบริหารจัดการและขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ

- ประสานงานสนับสนุนติดตามการดำเนินโครงการฯ
- พัฒนาระบบการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม
- จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์โครงการ

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2563			ปี 2564								
	ต.ค. 63	พ.ย. 63	ธ.ค. 63	ม.ค. 64	ก.พ. 64	มี.ค. 64	เม.ย. 64	พ.ค. 64	มิ.ย. 64	ก.ค. 64	ส.ค. 64	ก.ย. 64
1. จัดสัมมนาเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ												
1.1 สัมมนาชี้แจงทำความเข้าใจโครงการ		↔										
2. ทบทวน ปรับปรุง เพิ่มเติมข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญ												
2.1 ชับเคลื่อนการใช้แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)			↔									
3. ส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตพืชที่เหมาะสมตามแผนที่ Agri-Map												
3.1 อบรมให้ความรู้ และศึกษาดูงานการปลูกพืชทางเลือกใหม่			←	→	→	→	→	→	→	→	→	→
3.2 สนับสนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็นในการปรับเปลี่ยนการผลิตพืชชนิดใหม่ที่เหมาะสม						↔						
4. สนับสนุนการบริหารจัดการและขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ												
4.1 ประสานงานสนับสนุนติดตามการดำเนินโครงการฯ			←	→	→	→	→	→	→	→	→	→
4.2 พัฒนาดันแบบการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม			←	→	→	→	→	→	→	→	→	→
4.3 จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์โครงการ									←	→	→	→

8. ตัวชี้วัดโครงการ (ระบุตัวชี้วัดให้ชัดเจน)

- เชิงปริมาณ จำนวนพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3,N) ได้รับการปรับเปลี่ยนการผลิต จำนวน 30 ไร่
- เชิงคุณภาพ เกษตรกรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยมีรายได้เพิ่มขึ้นหรือลดต้นทุนการผลิตจากการผลิตสินค้าเกษตรตามเขตความเหมาะสม

9. ผลผลิต ผลลัพธ์

ผลผลิต (Output) พื้นที่การผลิตพืชไม่เหมาะสม (S3,N) จำนวน 30 ไร่ ได้รับการปรับเปลี่ยนการผลิตตามศักยภาพ

ผลลัพธ์ (Outcome) เกษตรกรมีการผลิตสินค้าเกษตรตามเขตความเหมาะสม โดยมีรายได้เพิ่มขึ้นหรือลดต้นทุนการผลิต ร้อยละ 10

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรสามารถดำเนินการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ที่มีศักยภาพทำให้มีรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถทำการเกษตรต่อไปได้อย่างมั่นคงยั่งยืน

11. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ

1) นางสาวอุไรวรรณ ตวงสิน

โทร 097-3450400

2) นายกฤษฎา หลักเมือง

โทร 097-3546646

หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

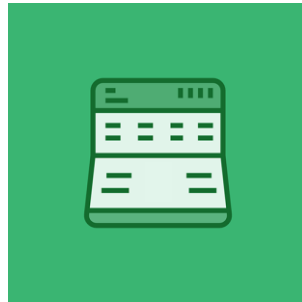
ภาคผนวก

1. คุณสมบัติของเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

- 1) เป็นเกษตรกรที่มีการขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) กับกรมส่งเสริมการเกษตร
- 2) พื้นที่ทำการเกษตร (ชนิดพืชก่อนปรับเปลี่ยน) เป็นพื้นที่ S3 หรือ N เท่านั้น
- 3) เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ รายละเอียดไม่เกิน 3 ไร่
- 4) พื้นที่ทำการเกษตรต้องเป็นพื้นที่มีเอกสารสิทธิ์
- 5) ไม่เป็นเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ Zoning กับหน่วยงานอื่น ๆ อยู่แล้ว

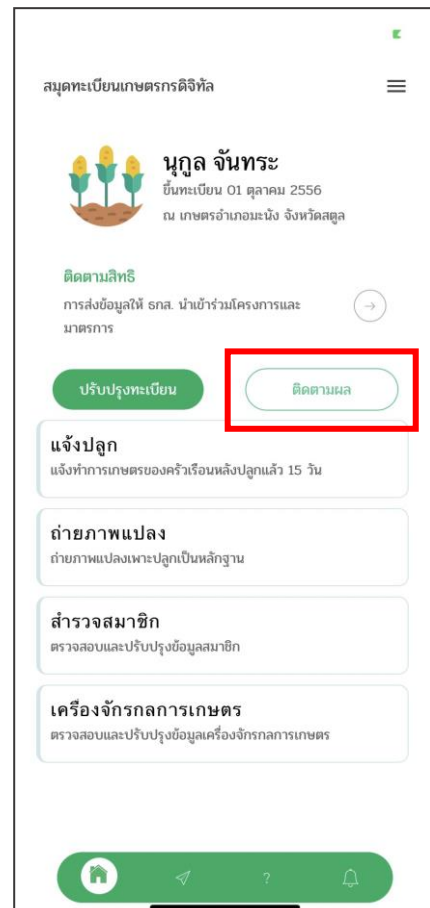
2. การตรวจสอบ Zoning ของเกษตรกร รายบุคคล

- 1) ตรวจสอบ โดยการใช้ Application Farmbook

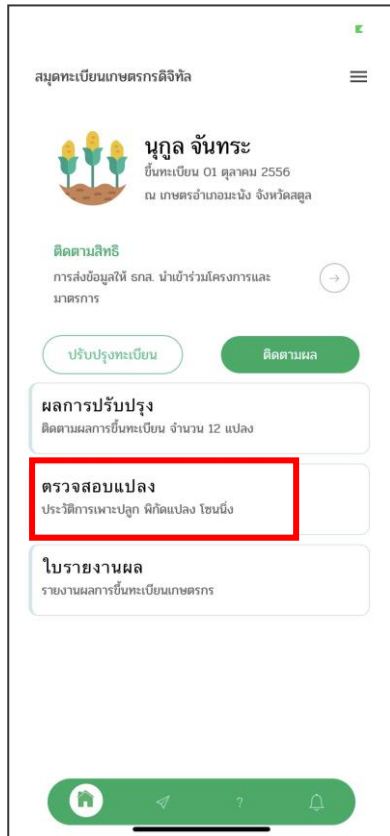

- 2) ตรวจสอบ Zoning ของเกษตรกร โดยใช้รหัสทะเบียนเกษตรกรเข้าสู่ระบบ ทั้งส่วนของ User Name และรหัสผ่าน

- 3) กดเลือก “ติดตามผล”

4) กดเลือก “ตรวจสอบแปลงปลูก”

5) กดเลือก “โชนนิ่ง” ในแปลง
ที่ต้องการปรับเปลี่ยน

6) สํารวจชนิดพืชที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ โดยให้เลือกพืชที่ “เหมาะสมสูง” (S1) เป็นลำดับแรก
และ “เหมาะสมปานกลาง” (S2) เป็นลำดับถัดไป

